

0	3	5	7	10	13	19	25	36	48	55	62	69	75	85	90	92	93	95	96	97	99	100
0	2	4	6	8	10	15	20	30	40	45	50	55	60	70	80	85	90	92	94	96	98	100

VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Peukaloa seuraten

Eduskuntaäänestyksessä nähtiin harvinainen tasatulos. Niitä sattuu ehkä kerran vuosikymmenessä. Kohuttu tasatulos syntyi aikoinaan kesällä 1981 soralakia säädettäessä. Eduskunta ei ensi yrityksellä osannut päättää, otetaanko turve maa-ainelain piiriin vai ei. Lippuäänestys ratkaisi 96–94, että hitaasti uusiutuva turve jäi ulkopuolelle. Asia olisi ratkennut jo ensimmäisellä kierroksella, mutta **Paavo Väyrynen** painoi aamuöisessääänestyksessä väärää nappia. Väyrynen selitti vain seuranneensa keskustaryhmän piiskurin **Matti Majjalan** peukaloa. Koko muu keskusta-ryhmä tulkitsi Majjalan peukaloa toisin. Väyrynen väitti olleensa oikeassa ja koko muun ryhmän väärässä. Kun Väyrynen on kehissä, sattuu ja tapahtuu aina kaikenlaista.

33 vuotta suolla

Puhemies **Johannes Virolaisella** (kesk.) oli tapana unohtaa mikrofonin-sa auki ja höpöttää koko ajan kommentteja salin tapahtumista. Tasatulos kirjoitti Johanneksealta hämillisen hörönaurun.

Edessä oli kymmenienäänestysten rumba ja lippuäänestys vie aina aikansa. Lopulta kello 05.27 läpiväsyneet edustajat pääsivät juhannuksen viettoon. Soralaista alkoi riitoja nostattavien ympäristölakien loputon sarja. **Pertti Salolainen** (kok.) ennusti, että tulossa on ”lukuisia vielä parempia lakeja”. Oikeassa oli. Salolainen vaati 1981 soidensuojeluohjelman ulottamista yksityisten maille. Nyt 33 vuotta myöhemmin hän kiinaa samasta asiasta ympäristöministeri **Sanni Grahn-Laasosen** (kok.) kanssa.

Elastinen perustuslaki

Soralaki ja nykyinen sote-uudistus muistuttavat toisiaan. Molempien pykälää perustuslakivaliokunta veivaa edestakaisin. Perustuslakivaliokunta pyrkii yksimielisiin päätöksiin. Soralaista valiokunta riiteli lujasti loppuun asti. Perinteistä tulkintaa venytettiin niukalla vasemmistoenemmistöllä niin, että yhteiskunnan suojelemat maa-ainesalueet eivät nauti perustuslain suojaa. Ratkaisijan paikalle loikkasi satakuntalainen **Matti Pelttari** (kok.), joka sai palkinnoksi Rovaniemen kaupunginjohtajan viran. Sote-uudistuksessa **Johannes Koskisen** (sd.) johtama perustuslakivaliokunta joutuu visaiseen paikalen eteen. Arvostetuimmat asiantuntijat ovat tomeria kunnallisen itsehallinnon kannattajia. Kokoomuksen ja RKP:n voima ei kuitenkaan riitä uudistusta kaatamaan, vaikka se vietäisiin vaikeimman kautta. Hallituksen alkuperäisen mallin perussuomalaiset ja keskusta olisivat yhdessä pystyneet kaatamaan.

Hyvästi Afganistan

Viikolla eduskunnassa vietettiin Afganistanin ISAF-operaation hautajaisia. Muistosanojen sävy vaihteli. **Jussi Niinistö** (ps.) totesi, ettei operaatio jätä jälkeensä poliittisesti vakaaata maata, vaikka avustusrahoja on kannettu sinne valtavasti. **Tuula Peltonen** (sd.) parahti, että Afganistania ei saa jättää yksin. Emme jätäkään. **Timo Heinonen** (kok.) kiitteli, että muun muassa puhdas juomavesi on Afganistanissa lisääntynyt talebanien ajoista. **Pekka Haavisto** (vihr.) muistutti, että myös huumeviljelykset ovat lisääntyneet puolella. **Mikko Savola** (kesk.) kehui suomalaisten reserviläisten toimintaa. **Annika Lapintie** (vas.) kertoi väestön eliniän kohentuneen 12 vuodessa. Nouseehan väestön keski-ikä, jos kansalaiset eivät koko ajan tapa toisiaan. Mutta **Jörn Donner** (r.) ihmetteli, miksi hallitus ei sanallakaan mainitse niistä vaaroista, joihin suomalaisten käyttämät paikalliset ovat ja avustajat joutuvat sotilaidemme poistuttua maasta.

PEKKA ALAROTU

MT 50 VUOTTA SITTEN - LA 28.11.

Naisten töitä koneellistettu vähiten

Viimeisten kymmenen vuoden kuluessa on maatilataloutta koneellistettu runsain määrin, mutta siitä huolimatta naisten työpanos on maatilatalouden töissä vähentynyt vain 1,7 pros. miesten työpanoksen vähentyessä 8,1 pros. Tämä todistaa sitä, että koneellistamista on tapahtunut vähiten sellaisissa töissä, joiden tekijänä on nainen. Kun naisten kotieläinhoito- ja kotitaloustyöt ovat puolet maatilatalouden töistä, voidaan sanoa, että nämä kaksi alaa ovat heikoimmin koneellistettuja. Viimeisen maatalouslaskennan mukaan oli maataloista 40,6 pros:lla vesijohto navettaan ja 20,8 pros:lla vesijohto asuinrakennukseen. Mutta koneet ja prosenttiluvut olivat seuraavat: Viemäri 29,3 pros, jääkaappi 2,2 pros, pesukone 28,2 pros, sähkö- tai kaasuliesi 5,2 pros, lypsykone 15,2 pros.

Naisten sterilisaatioiden määrä romahti 2000-luvulla

Naisilla hormoni-kierukka korvaa yhä useammin sterilisaation. Miesten sterilisaatiot ovat puolestaan yleistymässä.

.....

HELSINKI (MT)

Suomessa tehtyjen sterilisaatioiden määrä on romahtanut 2000-luvulla. Kun vielä vuosituhanen vaihteessa sterilisaatioita tehtiin naisille yli 8 000 vuodessa, vuonna 2012 niitä tehtiin enää vajaat 2 500.

”Naisten sterilisaatioiden määrän muutos viimeisen vuosikymmenen aikana on hyvin dramaattinen. Se on niin dramaattinen, että taustalla on useampia tekijöitä”, arvioi Väestöliiton Seksuaaliterveysklinikan ylilääkäri **Dan Apter**.

Samaan aikaan kuitenkin miehille tehtyjen sterilointien määrä on kasvanut hitaasti. Vuonna 2012 niitä tehtiin hiukan yli 2 000.

”Miesten osuuden nousu antaa toivoa siitä, että ehkäisyn toteuttamista ei pidetä enää täysin naisen tehtävänä tai jopa velvollisuutena”, pohtii tutkimusprofessori **Mika Gissler** Terveysden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL).

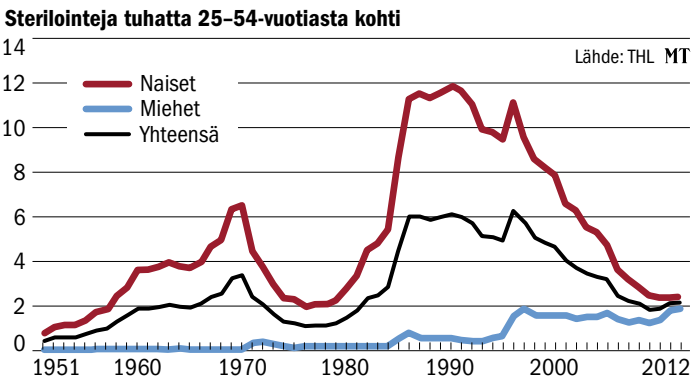
Ovi jätetään vielä auki

Syyt naisten sterilisaatioiden määrän roimaan laskuun ovat moninaiset. Dan Apter näkee suurimpana syynä ehkäisymenetelmien kehittymisen. ”Tärkeimmäksi korvaavaksi menetelmäksi on noussut hormonikierukka. Siitä on etuja muun muassa runsaista vuodoista kärsiville.”

Toinen tärkeä syy sterilisaation suosion laskuun ovat epävarmat ihmistuotteet. Yhä useampi haluaa jättää oven auki tulevaisuuteen, jos eteen tulisi ero ja vielä haluaisikin uuden kumppanin kanssa lapsen.

”Uusioperheisiin syntyy yhä useammin yhteisiä lapsia. Siitä

Steriloinnit 1951–2012

on tullut tapa vahvistaa uutta parisuhdetta.”

Lapsentekoon ryhdytään kaiken kaikkiaan myöhemmin kuin ennen.

”Monella on jo tarpeeksi työtä, että saavuttaa halutun lapsiluvun ennen kuin on liian myöhäistä”, Gissler lisää.

Valtakunnassa eroja saatavuudessa Sekä Gissler että Apter epäilevät, että sterilisaatioiden saatavuudessa on valtakunnallisesti eroja.

THL:llä ei ole aiheesta tilastoja, mutta sen verran tiedetään, että pääkaupunkiseudulla sterilisaatioita tehdään vähiten suhteessa väkimäärään.

”Vähän sellaisia huhuja on ollut liikkeellä, että eräissä maakunnissa sterilisaation saaminen on hankalampaa kuin toisissa. Lääkärikunnassa on eroja. Jossain päin maata voidaan asiaan suhtautua hyvinkin nihkeästi”, Gissler tietää.

Apter kääntää asian toisin päin: jos ei ole tarjontaa, ei ole kysyntääkään.

”Sterilisaatio ei mene hoitotakuun piiriin. Operaationa se joutuu aina jonossa hänille. Kun terveydenhuoltopiireillä on muutenkin kädet täynnä, jonossa voi joutua odottamaan pitkään. Sekin vähentää halua operaatioon, koska ihminen haluaa ratkaista tällaiset asiat mahdollisimman nopeasti.”

Sekä Väestöliiton että THL:n näkökulmasta sterilisaatio on ja pysyy ehkäisymenetelmänä.

”Joillekin se on ainoa vaihtoehto, joka toimii. Sen saamista ei pitäisi vaikeuttaa turhaan. Meillä keskustellaan julkisuudessa kyllä pillereistä ja aborteista, mutta sterilisaatiosta

ei juurikaan. Miksi näin on?” Apter pohtii.

Gissler muistuttaa, että valinnan vapaus pitäisi säilyttää myös ehkäisyasioissa. Kohtelun pitäisi olla tasa-arvoista kotikunnasta riippumatta.

Lama-aika näkyy yhä

Ehkäisykasvatus on kokenut viime vuosikymmeninä suuria muutoksia. 1990-luvun laman myötä ehkäisyneuvontaa ja kouluterveydenhuoltoa leikattiin. Seurauksena raskauden keskeytykset yleistyivät.

”Yhteiskunnan säästöt näkyivät teiniraskauksina”, Apter kiteyttää.

Vuonna 2004 seksuaalikasvatus palasi kouluihin, minkä seurauksena teiniraskaudet ja sitä kautta myös nuorille naisille tehdyt abortit ovat vähentyneet.

1990-luvun satoa korjataan kuitenkin yhä.

”Ne ihmiset, joiden ehkäisyn käyttö alkoi huonona silloin 90-luvun laman myötä, koristavat yhä keskeytystilastoja. Nyt he ovat reilun kolmenkympin ikäisiä eikä tieto ole mennyt perille vieläkään. Voidaan puhua ongelmasta, jos samalle naiselle tehdään elämänsä aikana jo toista tai useampaa keskeytystä.”

30–40-vuotiaiden joukossa kasvanut ilmiö ovat vahinkoraskaudet pian edellisen synnytyksen jälkeen.

”Näen sen lääkäreiden ja terveydenhuollon kykenemättömytenä. Yhä kuvitellaan, että imetys riittää ehkäisyksi. Ei se riitä, jos ei imetä täysimetyksenä. Eikä aina silloinkaan. Nainen on hyvin hedelmällinen synnyttyttyään.”

STINA HAASO

Väestöliiton seksuaaliterveysklinikalla tehdään säännöllisesti miesten vasektomioita. ”Toimenpide kestää 20 minuuttia”, kertoo Dan Apter.

Hormonikierukat (alarivissä) ovat korvanneet sterilisaatioiden lisäksi myös suuren osan kuparikierukoista (ylärivissä).

STERILISAATIO

Lailla säädelty ehkäisymenetelmä

Sterilisaatio voidaan tehdä sekä miehelle että naiselle. Se on ainoa ehkäisymenetelmä, jota säädellään lailla. **Naisen sterilisaatio** voidaan tehdä kohdun täyhystyksessä niin sanotulla Essure-menetelmällä, vatsaontelon täyhystyksessä tai avoleikkauksessa esimerkiksi keisarileikkauksen yhteydessä.

Miehen sterilisaatio eli vasektomia tehdään poliklinikalla paikallispuudutuksessa ja kotiin pääsee lyhyen tarkkailun jälkeen. **Laki sterilisaatioista** on tullut voimaan vuonna 1985. Lain mukaan sterilisaatio sallitaan pyynnöstä, jos hakija on vähintään 30-vuotias tai hänellä on jo kolme lasta.

Suurin osa sekä naisten että miesten steriloinneista tehdään 35–39-vuotiaille. 30–34-vuotiaiden naisten osuus on viime vuosina kasvanut. **Vuonna 2012** steriloinneista 55 prosenttia tehtiin naisille, kun vastaava osuus oli vielä vuonna 2000 selkeästi yli 80 prosenttia.

